

Het voorkomen van de Kleine Burgemeester (*Larus glaucoides*) in ons land

Door Frits van Daalen en Piet Munsterman

Bij een bezoek aan de vissershaven van IJmuiden op een ochtend tijdens een werkdag kan men zijn ogen uitkijken naar het grote aantal meeuwen dat profiteert van de vele tonnen visafval die daar door de verwerking (schoonmaken, fileren e.d.) van de vis ontstaan. Zilvermeeuwen, Grote Mantelmeeuwen en Kokmeeuwen in alle kleedfasen schrokken brutaal vele brokken naar binnen.

In de hoop daar weer eens een Grote Burgemeester aan te treffen liepen we op 18 februari 1975 tussen de vislossers (kaairidders) langs de vishal nauwlettend de meeuwenmeute gade te slaan. Het was een hele verrassing toen we tussen de meeuwen op het dak van de vishal een soort 'Moby Dick'-meeuw zagen zitten. Toen we naderden vloog hij eerst met vrij snelle wiekslagen weg. Door zijn iets kleiner postuur, zijn langere, vrij smalle vleugels en zijn kortere poten in vergelijking met de Zilvermeeuwen kon het niets anders zijn dan de Kleine Burgemeester. Al gauw streek hij weer wat apart van de andere meeuwen neer, waarbij we hem op de plaat konden vastleggen. Het viel ons op dat al zijn gedragingen wat schuwer waren dan die van de overige meeuwen, terwijl hij gedwongen werd zich wat af te zonderen, want als hij te dicht bij een grotere Mantel- of Zilvermeeuw neerstreek pikten deze naar hem tot hij weer wegvloog. Zo verdween hij ook weer spoedig en hij verdween zelfs bijna uit het gezicht om in het Noordzeekanaal wat te gaan drijven. Zelfs op grote afstand bleef zijn witte kleed opvallend. We dachten dat het buitenkansje,

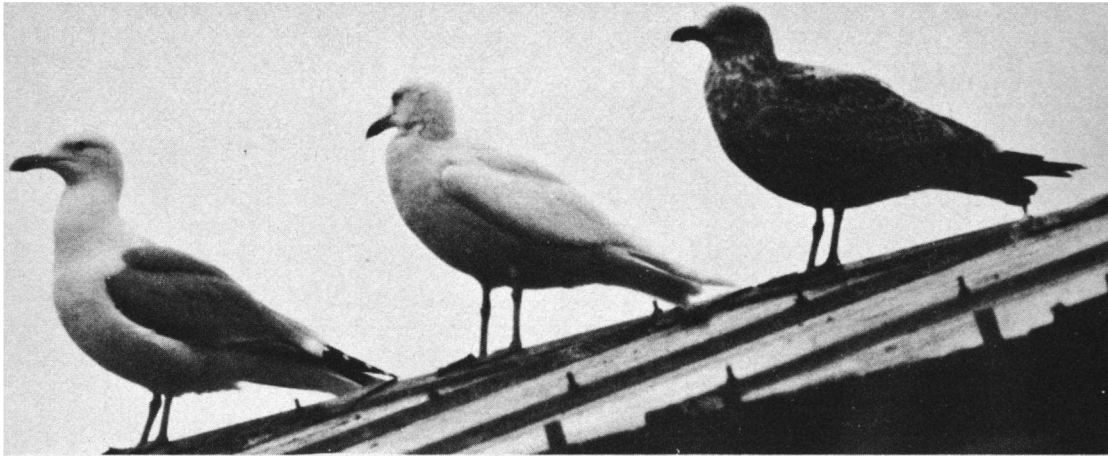
Vliegende Kleine Burgemeester, haven IJmuiden, 18 februari 1975

Foto: Frits van Daalen

zo'n meeuw eens goed te zien en te fotograferen, voorbij was maar tot onze verbazing zagen we vanuit de haven een tweede, iets roomgeliger exemplaar aan komen vliegen, die zich op de bakken met visresten tussen de andere meeuwen mengde om ingewanden, graten en koppen van de gefileerde vis te bemachtigen. Ook deze 2e jaars Kleine Burgemeester was schuwer dan de overige meeuwen en werd door de andere meeuwen niet geaccepteerd als hij te dichtbij kwam. De Grote Burgemeester daarentegen accepteert de Zilvermeeuwen niet. Op 30 oktober vorig jaar (Het Vogeljaar 22:948) werd op het strand bij de Zuidpier van IJmuiden een 2e of 3e jaars exemplaar gezien die moeilijk te benaderen was. Wij geloven dan ook dat ze hier meer voorkomen dan men over 't algemeen aanneemt.

Bekend is dat de Kleine Burgemeester alleen maar op Groenland en Zuid-Baffin-Eiland (Canada) broedt en veelal naar het noordoosten van de Verenigde Staten trekt, verder in Europa voorkomt op Far Øer, Shetlands en Noorwegen en slechts incidenteel gezien wordt langs de kusten van de Noordzee en de Oostzee. In de winter is de Kleine Burgemeester de talrijkste meeuwsoort van Noord-IJsland.

De 1e jaars vogels zijn bruiner en gespikkeld, terwijl ze pas als ze volwassen zijn de leigrijze vleugels zonder zwarte einden krijgen. Verder onderscheiden ze zich van

Kleine Burgemeester tussen volwassen en jonge Zilvermeeuw. Visaflslag IJmuiden, 18 februari 1975

Foto: Frits van Daalen

de Grote Burgemeester door de verhoudingsgewijs langere vleugels en de iets kleinere snavel. De roodachtige oogring, een goed determinatiekenmerk, was voor ons moeilijk waar te nemen. Van de Commissie van de Nederlandse Avifauna zijn de volgende gegevens bekend over het voorkomen van de Kleine Burgemeester in Nederland:

Vóór 1900 één vondst.

21 januari 1911 Egmond aan Zee, Jaarbericht CNV 1:16

23 maart 1918 Texel, Jaarbericht CNV 8:23

29 april 1929 De Beer, Avifauna De Beer: 232

23 en 24 januari 1942 Amsterdam, Ardea 32:240

oktober 1952 Terschelling, Ardea 42:193

18-19 maart 1961 Rotterdam, Limosa 36:29

18 december 1961 - 13 maart 1962 Katwijk, Limosa 36:29; 37:38

9 december 1963 Scheveningen, Limosa 38:48

29 mei - 20 juni 1965 Vlaardingen, Limosa 40:37

1 mei 1967 Grote IJpolder Amsterdam, Limosa 42:57

Zes onbevestigde waarnemingen (8 december 1928 Hoek van Holland, Ardea 18:36; 8 december 1940

Borssele, Ardea 36:24; 27 december 1940 Scheveningen, Levende Natuur 46:40; 27 januari 1942

Katwijk, Ardea 33:213; 13 januari 1963 Wijk aan Zee, Limosa 38:48; 22 december 1963 - 1 januari

1964 Terschelling, Limosa 38:48 en Het Vogeljaar 12:304)

7-14 maart 1972 IJmuiden, Limosa 47:33

3 juni 1972 Ulrum, Limosa 47:33

22 oktober 1972 IJmuiden, Limosa 47:33 (3 bevestigde waarnemingen CNA)

22 september 1973 Schoorl, Limosa 48:109 (1 bevestigde waarneming CNA)

10 januari 1973 IJmuiden

25 mei 1974 Schiermonnikoog

7 december 1974 Den Haag (1 onbevestigde waarneming CNA)

30 oktober 1974 IJmuiden (Het Vogeljaar 22:948 3 bevestigde waarnemingen CNA)

22 april 1975 'De Bank' bij 's-Gravensande, Het Vogeljaar 23:183.

●Frits van Daalen, Leidseplein 7, Haarlem. Piet Munsterman, Halbertstraat 58, Haarlem.

LITTERATUUR:

Commissie voor de Nederlandse Avifauna (1970): Avifauna van Nederland. Pag. 48.

Voous, prof. dr. K. H. (1960): Atlas van de Europese Vogels. Pag. 124.

Kleine Burgemeester, de 'Moby Dick' onder de meeuwen. IJmuiden, 18 februari 1975

Foto: Piet Munsterman

